

Албена Хранова

ДВЕ ВЕРСИИ НА ФЛАМЕНКОТО

В стихотворението „Испания“ Вапцаров помества под категориалното водачество на термина „нищо“ (*Какво бе ти за мене? Нищо.*) цял един знаков ред (*една загубена страна/на рицари и на плата.../Огнище/на някаква любов жестока,/която диво се опи-ва/от кръв, от блясък на ками;/от илагери и от китари/от страст, от ревност и псалми*). Нищото, както виждаме, е плътно заселе-но. След точката му стои тире, което имплицира разкази. Дими-тър Димов увенчава с рефрена „нищо“ закъснялата любовно-по-литическа херменевтика на Фани Хорн (*Сега тя го виждаше [Ере-диа] като безчувствен и зъл жрец на... смъртта, зад която стое-ше едно жестоко, студено и отчайващо нищо ... и следователно бе нищо. Оливарес се бе самоубил от ужас пред това нищо. Доминго бе избягал, за да се бори срещу това нищо. Цялата републиканска Испания се надигаше да се брани от безмислицата и жестокост-та на това нищо*). Тук нищото е на път не да отключи, а да прик-лючи разказа, но това са единствено композиционни различия. За-щото тук свършва разказ, който се състои от същите Вапцарови синекдохи - „Осъдени души“ разказва за любов жестока, за страст, и за смърт, и за псалми.

Синтактичният ред на Вапцаров (*страна/ на рицари и на плата... и т. н.*) се среща и у Димов: *... тази земя на рицари, на светии, на гладни селяни и мършави мулета;... тази страна на ог-нени страсти, на ярко слънце и лазурно небе*. Като че ли Вапцаров и Димов боравят с един и същи туристически справочник, който еднакво отмахват, въдворявайки го в нищото.

Само че този справочник се състои от литератури - при Вап-царов те отехтяват само във факта, че отметнатите знаци сега яс-но разпознаваме като тематични ядра на класически разкази за Испания и испанското. Вапцаров ги легитимира само като био-графично чужди - във времето (*Какво бе ти за мене?*) и като аксио-логически несъответни. Димов се захваща подробно с назоваване-то на отхвърлените литератури и с настояването, че малоценност-та им е в това, че те са чужди, че това не е литературната Испания на испанците. Третоличното повествование приписва и въдворява